Сергійчук Н.І., студент 5 курсу факультету № 2 НАВС *Науковий керівник:* Кулик Т.О., викладач кафедри конституційного та міжнародного права НАВС, кандидат юридичних наук

Конституційні засади практичної реалізації громадянами України права на звернення до органів публічної влади

Відомо, що через звернення громадян втілюється в життя один із конституційних принципів - участі громадян в управлінні державними та громадськими справами. Звернення є також важливою формою контролю за законністю діяльності державних органів і органів місцевого самоврядування, забезпечення прав і свобод громадян.

Оскільки сучасна демократія, заснована на понятті автономії особистості й підкреслює важливість забезпечення невід’ємних прав і свобод людини, її приватного життя, то вона тісно пов’язана з підвищенням ролі громадськості у суспільних процесах та державному управлінні. Участь громадян у процесі підготовки та реалізації державно-управлінських рішень через інститут звернень є чинником зміцнення демократичних цінностей, адже демократична держава

завжди покладається на активну громадськість, «сталу, поінформовану участь широкого кола своїх громадян у житті суспільства» [1].

І як слушно зазначають науковці, сучасні органи державного управління всього світу вже усвідомили, що ефективність діяльності їхніх структур безпосередньо залежить від потреб, очікувань, настроїв громадян [2].

Звернення громадян до суб'єктів владних повноважень, об'єднань громадян та громадських організацій є важливішим засобом забезпечення реалізації соціально-економічних, політичних та особистих і охоронюваних законом інтересів громадян. Конституційне закріплення (ст. 40) про те, що «усі мають право направляти індивідуальні чи колективні письмові звернення або особисто звертатися до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових і службових осіб цих органів, що зобов'язані розглянути звернення і дати обґрунтовану відповідь в установлений законом строк», принаймні встановлює кілька принципових, основних положень (засад) щодо реалізації громадянами своїх прав і законних інтересів, а саме:

- встановлюється право кожного громадянина на звернення до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових і службових осіб цих органів;
- встановлюється зобов'язання органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових та службових осіб цих органів розглянути звернення і дати обґрунтовану відповідь заявникові у зазначений законом строк;
- встановлюються види звернень громадян - індивідуальні чи колективні, письмові або усні, які мають за мету привернути увагу відповідних органів і посадових осіб до публічних або приватних проблем чи інтересів як окремих громадян, так й суспільства в цілому [3].

Аналіз ст. 40 Конституції України та Закону України »Про звернення громадян» від 02.10.1996 № 393/96-ВР дає можливість класифікувати звернення за наступними ознаками:

1. залежно від форми - усні та письмові;
2. залежно від кількісного складу суб'єктів - індивідуальні та колективні;
3. залежно від змісту - пропозиції (зауваження), заяви (клопотання), скарги.

Особливою формою колективного звернення громадян до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, органу місцевого самоврядування є електронна петиція [4].

Загальновідомо, що розгляд звернень громадян, здійснюється в певній послідовності, яку в літературі прийнято називати стадіями провадження.

Такими стадіями провадження за зверненнями громадян, у загальному вигляді є:

1) подання громадянином звернення та прийняття його до розгляду органом владних повноважень або його посадовою особою;
2) розгляд справи;
3) ухвалення рішення;

5) виконання рішення [4].

Слід пам’ятати, що коли громадяни реалізовують своє конституційне право на звернення, то вони автоматично впливають на дотримання законності органами публічної влади, ініціюють повноважних осіб здійснювати аналітичну та контрольну процедури по недолікам роботи відповідних структур.

Варто погодитись, що Закон України »Про звернення громадян» від 02.10.1996 № 393/96-ВР увібрав у себе світовий досвід звернень громадян, зафіксував основи міжнародного права у цьому аспекті.

Але не зважаючи на те, що Конституцією України та іншими нормативно- правовими актами права людини, зокрема, право на звернення, широко закріплені, продовжує існувати незахищеність громадян від несправедливості, легковажності та бюрократизму органів публічної влади.

Доцільно було б внести наступні зміни:

1) потрібно впровадити автоматизовану систему, яка б дозволила скоротити час обробки звернень, їх пошуку повноважними особами;

2) забезпечити громадян інформацією в електронному режимі про хід розгляду звернень та стадію перебування з метою відкритості та прозорості;

3) впровадити в життя попередні пропозиції щодо вдосконалення механізму реалізації електронних петицій;

4) держава повинна надати підтримку у створенні офіційних веб - сайтів всіх органів місцевого самоврядування , давши змогу всім громадянам без винятку брати участь у вирішенні проблем адміністративно-територіальних одиниць;

5) створити незалежний контролюючий орган, який би здійснював перевірки процедури розгляду і прийнятих рішень, що налічуватиме представників державних органів та громадських організацій.

Отже, захищаючи свої законні права й свободи, громадяни звертають увагу компетентних органів на порушення законодавства й таким чином захищають наявні в державі та суспільстві правовідносини.

Список використаних джерел

1. Логунова М. М. Особистісний потенціал демократичного політичного процесу / М. М. Логунова // Демократичне врядування: наука, освіта, практика : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю, Київ, 29 трав. 2009 р. : у 4 т. / за заг. ред. В. П. Приходька. - К. : НАДУ, 2009. - Т. 2. - С. 184-186.

2. Шукюрова М. Технологии взаимодействия власти с общественностью: диалог или ультиматумы? / Маргарита Шукюрова // Дні інформаційного суспільства - 2012 : матеріали наук.- практ. конф. за міжнар. участю, Київ, 24-25 квіт. 2012 р. / [упоряд. : Н. В. Грицяк, С. Г. Соловйов]. - К. : ТОВ «Салютіс», 2012. - С. 20-21.

3. Конституція України : чинне законодавство станом на 3 берез. 2014 р. : (офіц. текст). - К. : ПАЛИВОДА А. В., 2014. - 64 с.

4. Демський Е.Ф. Адміністративне процесуальне право України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.mego.info